

Genişletilmiş ve Hızlandırılmış Bağışıklama Kampanyası

(Aşı Kampanyası)

Eyüp ÖZE REN*

Ülke çapında düzenlenen ve uluslararası kuruluşlarla desteklenen bu kampanyanın sağlık hizmetlerinin alt yapısını güçlendirmesi ve kalıcı sonuçlar vermesi amaçlanmaktadır.

Kampanya sırasında, konu hakkında bilgilendirilen sağlık personeli ve diğer sektör elemanlarınca yapılacak yoğun toplum eğitimi ile, aşı katılımı arttırılacaktır.

En st düzeyden verilecek emirlerle sektrierarası işbirliği ve yardımlaşma desteklenecek, il ve ile hıfzı-sıhha meclisleri ve sağlık ocağı sağlık kurullarının işleyişi daha verimli hale getirilecektir. Toplum ve sektörlerin eğitimleri ile sağlık hizmetlerinden daha etkin olarak yararlanma sağlanacaktır.

Ülke çapında aşılar ve soğuk zincir malzemelerindeki eksiklikler giderilmiş olacaktır.

Sağlık ocaklarında kullanılan kayıt ve ihbar formları yeniden gözden geçirilecek ve işlerlikleri arttırılacaktır.

Çeşitli düzeydeki sağlık kurulları arasında koordine çalışma ve destekleme geliştirilecektir.

GENİŐLETİLMİŐ VE HIZLANDIRILMIŐ BAĐIŐIKLAMA PROGRAMI

Aşı kampanyası 1985 yılında üç uygulama döneminde ve herbir uygulama dönemi 10 gün süre ile yapılacaktır.

Aşı kampanya tarihleri: 11-20 Eylül (I. Aşı uygulama dönemi)

18-27 Ekim (II. Aşı uygulama dönemi)

24 Kasım - 3 Aralık (III. Aşı uygulama dönemi)

olarak tesbit edilmiştir.

Aşı kampanyasının amacı; 0-12 aylık bebekler başta olmak üzere, 0-60 ay yaş grubundaki ocuklara

* Amasya Sağlık Müdür Yardımcısı

rın tamamını, bağışıklama ile korumak ve 5 bulaşıcı hastalığa karşı (difteri, boğmaca, tetanoz, kızamık, polio) bağışık hale getirmek, böylece bu hastalıklara yakalanma, sakatlanma ve ölüm sayılarını azaltmaktır. 0-12 aylık bebekler aşı kampanyası için öncelikli yaş grubu olduğundan, bu grup için % 100 bağışıklama oranına % 61, Polio'dan % 58, DBT'den % 51'dir.

Bugün dünyada her üç saniyede bir ocuk ölmektedir. Hergün len ocuk sayısı 28.000'e, heryıl ise 4-5 milyona ulaşmaktadır. Türkiye'de ölüm hızı %o 95'dir. Memleketimizdeki ocuk ölüm hızını, komşu ülkelerle kıyasladığımız zaman, ne kadar kötü durumda olduğumuzu göreceğiz. Yunanistan'da ocuk ölüm hızı %o 14, Bulgaristan'da %o 16, İnan, Irak'ta %o 50'lerin altında bulunmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bu oranlar çok dşktir. ocuk lm hızında bizden daha da kötü olanlar Hindistan, Bangladeş ... gibi ülkelerdir.

Nüfus artış oranı % 2,4 olan Türkiye'de heryıl 1,5 milyon ocuk doğmakta, bunlardan %o 95'i ölmektedir. ocuk ölümlerinin en başta gelen nedeni de bu çocukların aşılarla korunabilen hastalıklara karşı bağışıklanmasıdır. Bu nedenden dolayı memleketimizde her 24 saatte 500 ocuk kaybedilmektedir.

Takriben 2500 TL.'lık bir masraf karşılığında bir ocuk, en çok bilinen ve en tehlikeli ocuk hastalıklarından altısına karşı korunabilmektedir. řu anda dünyadaki çocukların ancak yüzde yirmi kadarı bu hastalıkların tamamına karşı aşılanabilmektedir. Durumun bir neticesi olarak her yıl beş milyon ocuk ölmekte ve diğer bir beş milyonu da beden ve ruh sakatlıklarına maruz kalmaktadır.

Aşılama konusundaki talepler başlıca iki yoldan arttırılabilir, öncelikle, anne ve babalara aşılama konusunda verilecek bilgiler, onların çocuklarını aşı için getirecekleri mesafeleri göze almaları konusunda yardımcı olacaktır. Sonra da, aşı imkanlarının düşük gelir sınıflarına mensup ve çalışan kitleler için en uygun zamanlarda emre amade tutulması da bu mesafeyi azaltacaktır.

Bu şartlar sağlandığında gelişmekte olan dünyanın çocukları arasındaki ölüm oranının bugünkünün üçte birine düşürebilmesinin mümkün olduğu tesbit edilmiştir.

Bu hastalıklardan herhangi birinin Avrupa veya Kuzey Amerika'da bir çocuğun ölümüne sebebiyet vermesi fevkalade nadir bir hadisedir. Buna karşılık gelişmekte olan ülkelerde yılda ikibuçuk milyon çocuk kızamıktan, birbuçuk milyon çocuk boğmacadan ölmekte, hala kontrol altına alınmamış bulunan tetanoz bir milyon çocuğun hayatına mal olmaktadır. Verem; gelişmekte olan ülkelerin ekseriyesinde ciddi bir sorun olmaya devam ettiği gibi difteri de sınırlı bölgelere münhasır kalmakla beraber öldürücü salgınlar niteliğindedir. Buna paralel olarak, önleyici aşının keşfinden bu yana otuz yılı aşkın bir süre geçmiş olmasına rağmen her yıl yarım milyon çocuğun bu illet yüzünden sakat kaldıkları bilinmektedir.

AŞI KAMPANYASINDA UYGULANACAK AŞILAR

Aşı kampanyasında başta 0-12 ay yaş grubu bebekler olmak üzere, 0-60 ay yaş grubundaki çocuklara difteri-boğmaca-tetanoz (DBT), Polio ve kızamık aşuları uygulanacaktır. 1 Eylül 1984-1 Eylül 1985 tarihleri arasında doğanlar 0-12 ay yaş grubuna kabul edilecektir.

2 ayını doldurmuş bebeklere Difteri, Boğmaca, Tetanoz aşısı ve Polio aşısı uygulanacaktır. 8 ayını bitirmiş bebeklere de kızamık aşısı yapılacaktır.

Kampanyanın kapsamında olmayan BCG aşısı, okul çağında uygulanan aşılar (Polio rapel, Difteri-Tetanoz (DT) rapel, Tetanoz (T) rapel), gebeler tetanoz aşısı uygulaması, halen olduğu gibi sürdürülecektir.

0-12 aylık yaş grubu için; DBT ve Polio'nun her 3 dozunun kızamık aşısının 9 aydan sonra yapılması bu yaş grubunun tam aşıllı olduğunu gösterecektir.

13-60 aylık yaş grubu için; DBT için her 3 dozun ve rapelinin polio için her 3 dozun ve rapelinin ve kızamık aşısının yapılmış olması da bu yaş grubunun tam aşıllı olmasını gösterecektir.

Aşı kampanyası döneminde DBT, Polio ve kızamık aşılarının aşı dozu toplamının % 20'si zayıf payı olarak eklenecektir.

Aşı kampanyasında, her bir ekibin en az bir aşı uygulayıcısı (ebe, hemşire, sağlık memuru) ve bir kayıt memuru (tıbbi sekreter, şöfor, diğer bir kamu görevlisi) olacaktır.

Bir aşı uygulayıcısı ve bir kayıt memurundan oluşmuş bir ekibin, bir çocuğun aşılarını ortalama 4 dakikada uygulayacağı tahmin edilmektedir.

SOĞUK ZİNCİR

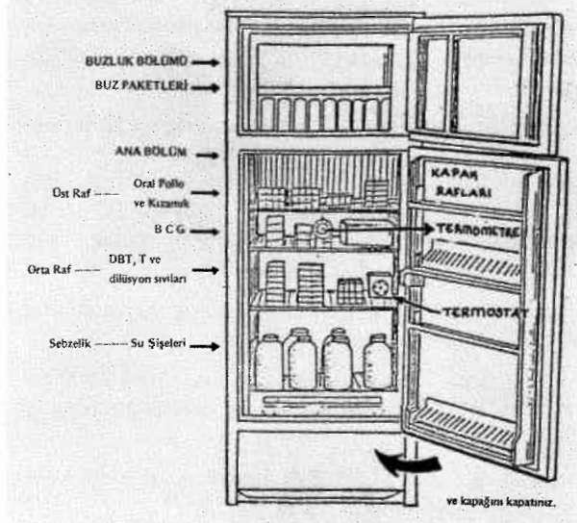
Bağışıklamada en önemli faktör aşılardan etkinliğini kaybetmeden uygulama yerine ulaşmasıdır. Aksi takdirde yapılan aşılamalarda hiçbir sonuç alınmaz ve kişi bağışıklı kılınmaz.

Aşıların gerekli bir yerde korunarak üreticiden, bağışıklanacak çocuğa kadar ulaştırılmasına soğuk zincir denir. Soğuk zincirde hem malzeme hem de insan faktörü önemlidir.

Soğuk Zincir Şeması:

Üretici → Havaalanı → Merkez Depo → İl Deposu → Sağlık Ocağı → Sağlık Evi → Aşılanacak kişi.

Aşılar ısı ve güneş ışınından uzak tutulmalı, buzdolabında asla dondurulmamalıdır. Bozulan aşı, yarısı kullanılmış aşı, miadı geçmiş aşı kullanılmamalıdır. Sağlık ocağında bütün aşılar 1 aylık süre için 0°C ile 8°C arasında muhafaza edilir.

Şekil - 1: Aşıların buzdolabında muhafazası

AŞI UYGULAMASI

DBT: İki ayını dolduranlar ve önceden aşılanmamış 60 aya kadar olan çocuklara başlanarak, kampanya tarihleri boyunca 3 kez her seferinde üst kol kas içine 0,5 ml. yapılır.

POLİO: İki ayını dolduran ve önceden aşılanmamış 60 aya kadar olan çocuklara başlanarak, kampanya tarihleri boyunca 3 kez her seferinde dozdan 3'er damla damlatılarak uygulanır.

KIZAMIK: 8 ayını dolduranlar kızamık geçirme hikayesi şüpheli olanlar güvenlik kaydı bulunmayanlar ve 60 aya kadar çocuklara kampanya tarihleri boyunca yalnız 1 kez üst kol eilt altına 0,5 ml. yapılır. Çocuk eğer 9 ayını doldurmuşsa kampanyanın ilk döneminde aşı yapılmalıdır. 9-12 aylık bebeklere kızamık aşısı uygulanmışsa bir rapel dozu daha uygulanması gerektiği unutulmamalıdır.

67 İl İçin Ortalama Yıllık Nüfus Artış Oranları

İller	Ortalama Yıllık Nüfus Artış Oranı (%)	İller	Ortalama Yıllık Nüfus Artış Oranı (%)
ADANA	4.22	İZMİR	1.47
ADİYAMAN	7.21	KARS	- 1.29
AFYONKARAHİSAR	0.35	KASTAMONU	-0.01
AĞRI	1.60	KAYSERİ	- 1.02
AMASYA	0.66	KIRKLARELİ	-0.49
ANKARA	1.01	KIRŞEHİR	-0.79
ANTALYA	0.03	KOCAELİ	5.43
ARTVİN	- 1.83	KAHRAMANMARAŞ	1.61
AYDIN	0.95	KONYA	1.29
BALIKESİR	•2.17	KÜTAHYA	0.93
BİLECİK	1.14	MALATYA	-0.58
BİNGÖL	0.28	MANİSA	1.28
BİTLİS	4.07	MARDİN	2.01
BOLU	•0.39	MUĞLA	0.20
BURDUR	•0.65	MUŞ	1.81
BURSA	3.40	NEVŞEHİR	- 1.53
ÇANAKKALE	-0.84	NİĞDE	0.89
ÇANKIRI	- 1.78	ORDU	-0.50
ÇORUM	-0.04	RİZE	- 1.77
DENİZLİ	2.15	SAKARYA	0.96
DİYARBAKIR	4.11	SAMSUN	1.91
EDİRNE	3.22	SİİRT	3.13
ELAZIĞ	-0.26	SİNOP	0.24
ERZİNCAN	- 1.92	SIVAS	- 1.13
ERZURUM	0.73	TEKİRDAĞ	- 1.81
ESKİŞEHİR	0.64	TOKAT	- 0.66
GAZİANTEP	3.10	TRABZON	- 1.10
GİRESUN	-0.65	TUNCELİ	-2.65
GÜMÜŞHANE	-2.16	ŞANLIURFA	1.23
HAKKARİ	4.29	UŞAK	1.31
HATAY	3.47	VAN	4.51
İSPARTA	0.15	YOZGAT	- 1.06
İÇEL	1.94	ZONGULDAK	2.09
İSTANBUL	2.20		
		TOPLAM	1.18%

Toplam nüfusumuzun % 2,3'ü 0-12 ay yaş grubu % 10,8'i 13-60 ay yaş grubudur.

Türkiye'de ortalama nüfus artış oranı da% 2, 4'dür.

AŞI KAMPANYASI İÇİN EĞİTİM PROGRAMI

